

HET GRAFVELD BIJ RHENEN

Toen in 1951 aan de voet van de Donderberg, ten behoeve van een wegverbreding, grond verzet werd, kwamen er in zulke grote getale potscherven en metalen voorwerpen naar boven, dat de R.O.B.'s) gewaarschuwd werd. Het gevolg was een ruim 5 maanden durende opgraving van een Frankisch grafveld. Iets wat in brede kringen de aandacht heeft getrokken en dit nog steeds doet. Het grafveld bevond zich aan de westzijde van het omhoog lopende Berkenlaantje.

Evenals op soortgelijke grafvelden uit deze periode werd ook hier in de bovenlaag een groot aantal crematiegraven aangetroffen. De verbrande skeletresten waren in grote urnen bijgezet, op een geringe diepte van 50-70 cm. onder het maaiveld, waardoor de potten vaak bij de akkerbewerking beschadigd waren. In het beste geval kon de ontbrekende scherf nog wel eens meters verderop gevonden worden. Dan werd de pot gerestaureerd. In 300 brandgraven met urnen vond men geen, of geheel beschadigde en verbrande bijgaven. Het gehele grafveld telde ongeveer 1100 graven binnen het voor het onderzoek ter beschikking gestelde terrein. Er waren veel aanwijzingen voor dat zich daarbuiten hoegenaamd geen graven meer zouden bevinden. Uitzonderingen daargelaten bevonden zich de vlakgraven op een diepte van 120-150 cm. beneden het maaiveld. De samenstelling van de bodem had er voor gezorgd dat er van de uitgestrekt liggende skeletten niet veel meer over was. Slechts wat tandglazuur en een onduidelijk restantje van de schedel. De bijgaven waren er beter aan toe waar het de fraaie potten, glaswerk, brons en zilver betrof. Alleen de ijzeren zwaarden, messen, bijlen, ango's, speerpunten etc. waren door de roest aangetast. De houten schilden waren verdwenen, in tegenstelling tot de schildknoppen (umbo's), waarvan het ijzer was aangetast, doch het zilver behouden.

In het algemeen is de richting van de graven oost-west geweest, behalve in een westelijk gelegen groepje, waar ze noord-zuid en zuid-noord gericht waren. Behalve 14 paarde graven vond men ook oudere kringgraven. Soms overlapten zich de graven uit verschillende perioden. De datering werd daardoor uiterst moeilijk. Misschien kan gezegd worden dat de Franken het grafveld tussen 425 en 750 gebruikt hebben. Van de vele vondsten kunnen enkele genoemd worden: Bijv. de Angelsaksische potten, andere versierd met radstempel motieven (men rolde een reeks motieven in de natte klei), een soort melkkannen met oor, in in donkeroker-, oranje- of grijskleurig aardewerk. Fraai was het tere glaswerk van schalen en in een punt toegespitste bekers. Terwijl in de mannengraven werktuigen, fraai gordelbeslag en wapens gevonden werden, leverden de vrouwengraven veel sieraden op: Armbanden, ringen, gekleurde kralen van glaspasta en barnsteen. De fibulae kwamen vaak paarsgewijs voor. Naast de knoppen- en schijffibulae getuigden aardige broches, versierd met een ruitertje, een valk e.d., van de fantasie van dit volk. Ergens uit het rijk der Franken is deze hoog ontwikkelde stam noordwaarts getrokken om zich ten noorden van de Romeinse limes (verdedigingslinie) langs de Rijn te vestigen op de hoogte van de stuwwal. Waarschijnlijk hadden deze mensen veel van de Romeinen geleerd.

*) R.O.B. = Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek.

Ch. H. Delfin- van Mourik
Broekman

Extra bericht:

Op Maandag 27 Juni 1983 des morgens te 11.00 uur zal door Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard der Nederlanden de

ZILVEREN ANJER

worden aangeboden aan ons bestuurslid

mw. Ch.H.Delfin-van Mourik Broekman.

Wij zijn zeer verheugd met deze erkenning van het vele werk dat zij op oudheidkundig gebied heeft verricht en wij wensen haar van harte geluk.

Het Bestuur